

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/103/2025
Identifikačné číslo spisu:	1617207613
Dátum vydania rozhodnutia:	25.03.2026
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1617207613.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne N. H., narodenej R., zastúpenej spoločnosťou URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Bratislava, Červeňova 15, IČO: 47244895, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Všeobecná úverová banka, a.s., Bratislava, Mlynské Nivy č. 1, IČO: 31320155, zastúpenej spoločnosťou Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., Poprad, Námestie sv. Egídia č. 40/93, IČO: 44250029, o určení, že spotrebiteľská zmluva je bezúročná a bez poplatkov a i., vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 31Csp/110/2017, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 23. mája 2025 sp. zn. 5CoCsp/6/2025, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 23. mája 2025 sp. zn. 5CoCsp/6/2025 v rozsahu, ktorým zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a v tomto rozsahu zrušenia zastavil konanie, o d m i e t a.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 23. mája 2025 sp. zn. 5CoCsp/6/2025 vo zvyšnej časti z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 11. decembra 2020 č. k. 31Csp/110/2017-154 vo výroku I. určil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere č. R. z 12. 06. 2012 je bezúročná a bez poplatkov. Vo výrokoch II., III. a IV. zamietol žalobu v časti určenia povinnosti žalobkyne platiť splátky. Vo výroku V. určil dohodu o zrážkach zo mzdy za neplatnú. Vo výroku VI. zamietol žalobu v časti určenia, že všetky poplatky zahrnuté pod položku a označené ako „pokuta a sankcie“ v zmluve o spotrebiteľskom úvere č. R. uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným dňa 12. 06. 2012, sú neprijateľné podmienky podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, a tak sú podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatné. Vo výroku VII. zamietol žalobu v časti určenia, že zmluvné podmienky uvedené v čl. VII. zmluvy o poskytnutí pôžičky č. R. uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným dňa 12. 06. 2012, ako i zmluvná podmienka uvedená v čl. VIII. zmluvy o poskytnutí pôžičky č. XXXXXXXX uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným dňa 12. 06. 2012 sú neprijateľné zmluvné podmienky podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 50 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, a tak sú podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatné. Vo výroku VIII.

žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 3/7.

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že úver na základe spotrebiteľskej zmluvy je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. V zmluve v rozpore s ustanovením § 9 ods. 2 písm. k) a f) nie je uvedený termín splatnosti prvej a ani nasledujúcich splátok, ako aj dátum konečnej splatnosti. Pri splátke nie je uvedené, či ide o mesačnú splátku a ani deň jej splatnosti. Zmluva obsahuje iba výšku splátky 99,04 eura. Žalovaný síce predložil VOP účinné od 01. 10. 2010, na tieto nemožno v zmysle judikatúry súdov (napr. 2Cdo/245/10) prihliadnuť, keďže nie sú žalobkyňou podpísané, teda nespĺňajú požiadavku na ich písomnú formu. Napokon sú vyhotovené takým drobným písmom, že sú jednoducho nečitateľné. Dohodu o zrážkach zo mzdy vyhodnotil ako neprijateľnú podmienku, ktorú treba považovať v zmysle § 53 ods. 5 OZ (v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy) za neplatnú, keď bez absencie súdneho prieskumu záväzkov spotrebiteľa by zamestnávateľ žalobkyne bol povinný vykonávať zrážky v rozsahu ustálenom len dodávateľom. Zamietnutie žaloby vo výroku VI. odôvodnil tým, že zmluva neobsahuje dojednania označené ako „pokuta a sankcie“. Poukázal tiež na existenciu súdneho konania, iniciovaného žalovaným na OS BA III pod sp. zn. 12Csp/73/2017 o zaplatenie 1.465,59 eura, kde súd posúdi i dôvodnosť uplatňovaných peňažných pohľadávok. Napokon odôvodnil zamietnutie žaloby vo výrokoch VII. a VIII. tým, že dojednania, ktoré v tejto časti žaloby žalobkyňa napáda, sú obvyklými; nedochádza k preneseniu dôkazného bremena na dlžníka.

1.2. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa bola v konaní úspešná v časti dvoch žalobných petítov a žalovaný bol v konaní úspešný v časti piatich žalobných petítov. Je teda zrejmé, že žalovaný bol v konaní pomerne úspešnejší ako žalobkyňa, pričom celkový počet žalobou uplatnených určovacích nárokov bol sedem. Potom celkový úspech žalovaného predstavuje $5/7$ - úspech žalobkyne $2/7 = 3/7$. Súd prvej inštancie preto zaviazal žalobkyňu k náhrade trov konania úspešnejšiemu žalovanému, a to v rozsahu $3/7$, pričom o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalobkyne proti zamietajúcim výrokom VI. a VII. a na odvolanie žalovaného proti výrokom I. a V., uznesením z 23. mája 2025 sp. zn. 5CoCsp/6/2025 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., V. až VII. zrušil a konanie zastavil; a stranám nepriznal náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

2.1. Ide o v poradí druhé rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní, pretože predchádzajúce uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27. júna 2023 č. k. 5CoCsp/12/21-254, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., V. až VII. pre prekážku veci rozsúdenej podľa § 161 ods. 2, § 230, § 389 ods. 1, písm. a) a § 391 ods. 1 CSP zrušil a v rozsahu zrušenia konanie zastavil, bolo na dovolanie žalobkyne zrušené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. januára 2025 sp. zn. 3Cdo/35/2023, ktorý mu vec vrátil na ďalšie konanie. Podľa záverov dovolacieho súdu odvolací súd založil predmetný spor na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, ktorý ustanovenie § 161 ods. 1 a § 230 CSP neaplikoval, nesprávne bez toho, aby si splnil manudukčnú povinnosť, vyplývajúcu z ustanovenia § 382 CSP, ktorým postupom došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces žalobkyne.

2.2. Odvolací súd konštatoval, že s ohľadom na právoplatné skončenie sporu, vedeného medzi stranami sporu na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 12Csp/73/2017 dňa 27. mája 2022 dospel k záveru, že v doposiaľ neprávoplatných výrokoch I., V. až VII. je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie pre prekážku veci rozsúdenej zrušiť a konanie v rozsahu zrušenia zastaviť (§ 389 ods. 1, písm. a) § 391 ods. 1, § 161 ods. 2 CSP). Žalobkyňa iniciovala spor o určovacej žalobe, v ktorom sa domáhala predovšetkým určenia, že spotrebiteľská zmluva o úvere č. R. z 12. 06. 2012, na základe ktorej čerpala spotrebiteľský úver vo výške 3.300 eur, je bezúročná a bez poplatkov, a že v nej uvedená dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná. Naproti tomu žalovaný inicioval spor na Okresnom súde Bratislava III, v ktorom sa žalobou na plnenie domáhal zaplatenia nesplatennej časti úveru, poskytnutého na základe tej istej spotrebiteľskej zmluvy č. R. z 12. 06. 2012. Odvolací súd zotrváva na svojom závere o tom, že prejednaní a rozhodnutí sporu o žalobe na určenie, že spotrebiteľská zmluva o úvere č. R. zo dňa 12. 06. 2012, na základe ktorej žalobkyňa čerpala spotrebiteľský úver vo výške 3.300 eur, je bezúročná a bez poplatkov (spolu s ostatnými určeními) bráni prekážka veci rozsúdenej v spore, vedenom z iniciatívy žalovaného na základe tej istej spotrebiteľskej zmluvy na Okresnom súde Bratislava III pod sp.

zn. 12Csp/73/17, právoplatne skončenom dňa 27. 05. 2022, upravená v ustanovení § 230 CSP. Odvolací súd poukázal na rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, napr. v rozhodnutiach 5Cdo/280/2010, R 110/2003, R 2/2011 a 4Cdo/144/2024. Odvolací súd sa nestotožňuje s tvrdeniami žalobkyne, že pre posúdenie danosti prekážky rei iudicatae je potrebné (a možné) vec posudzovať v zmysle judikátu R 47/2020, ktorý sa týka otázky danosti existencie naliehavého právneho záujmu na žalobou požadovanom určení, vychádzajúci z právneho stavu do 30. 6. 2016. V čase prijatia judikatúry dovolacím súdom žaloba na určenie vždy mala iný petit než žaloba na plnenie. Rovnako sa vždy vychádzalo z premisy, že právoplatným sa stáva len výrok rozhodnutia súdu. Pokiaľ v súvislosti s rozhodnutím R 47/2020 vytkla odvolaciemu súdu, že sa nezaoberal otázkou, či v spore o žalobe na plnenie bol vyčerpaný celý predmet sporu o žalobe na určenie, samotná žalobkyňa sa vo vyjadrení na základe výzvy odvolacieho súdu k tejto noú nastolenej otázke nijako nevyjadrila. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vo veci strán sporu sp. zn. 12Csp/73/2017 o žalobe na plnenie vyplýva, že súd prvej inštancie de facto akceptoval v spore argumentáciu žalobkyne (tam žalovanej), ktorou odôvodňovala i žalobu na určenie. Súď napokon žalobkyňu zaviazal len na nevýznamné plnenie v rozsahu 155,62 eura s príslušenstvom (úver 3.300 eur). Jediná otázka, ktorú súď v spore o žalobe na plnenie (prejudiciálne) nevyriešil, je otázka platnosti dohody o zrážkach zo mzdy žalobkyne. Podľa názoru odvolacieho súdu je táto otázka pre žalobkyňu už celkom bezpredmetná. Rozsah dlhu žalobkyne zo spotrebiteľskej zmluvy je už totiž právoplatne ustálený súdom, nezávisí od vôle obchodníka (žalovaného), čo v konečnom dôsledku žalobkyňa v tejto časti žalobou sledovala.

2.3. Podľa názoru odvolacieho súdu za stavu, keď žalobkyňa podala žalobu na určenie krátko pred podaním žaloby na plnenie žalovaným, túto následne nezobrala späť a v spore o žalobe na plnenie nepodala návrh podľa § 214 ods. 2 CSP a ani žalovaný nepodal návrh na prerušenie konania o žalobe na určenie (nesprávne súď prvej inštancie neprávoplatne prerušil konanie o žalobe na plnenie) i s ohľadom na absenciu záujmu žalobkyne na požadovaných určeníach pre výsledok sporu o žalobe na plnenie v zásade v jej prospech, racionálnemu usporiadaniu vzťahov medzi stranami, i s prihliadnutím na princíp právnej istoty, zodpovedá odvolacím súdom zvolený postup podľa judikatúry, na ktorú poukázal. Rozhodnutie českého najvyššieho súdu R 82/2014, na ktoré v dovolaní i vo vyjadrení žalobkyňa poukázala, nie je rozhodnutím v zmysle čl. 2 ods. 2 CSP.

2.4. Stranám nepriznal náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania, keď stranu, ktorá procesne zaviniła zastavenie konania, nemožno jednoznačne určiť (§ 256 ods. 1 CSP). Žalobkyňa podala určovaciu žalobu ako prvá, avšak v spore o žalobe na plnenie jej boli priznané trovy konania (s totožnou argumentáciou v oboch sporoch). Žalovaný podal žalobu na plnenie, keď istina úveru nebola žalobkyňou celkom zaplatená, nebol známy výsledok sporu o určovacej žalobe a ani trvanie tohto sporu a s ohľadom na plynutie času opodstatnene podal žalobu pred uplynutím premlčacej lehoty.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Dovolateľka namieta, že odvolací súd iba na základe formalisticky odcitovaného výkladu prekážky rozsúdenej veci konštatoval, že právoplatne skončený spor o žalobe na plnenie predstavuje prekážku veci právoplatne rozsúdenej pre spor o určovacej žalobe na základe tej istej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Odvolací súd sa však vôbec nezamyslel nad tým, či v prejednávacom prípade právoplatne skončené konanie o žalobe žalovaného na plnenie tvorí skutočne prekážku rozsúdenej veci vo vzťahu ku konaniu o určovacej žalobe žalobkyne. Žalobkyňa má za to, že v danom prípade neboli splnené podmienky na to, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie o určovacej žalobe žalobkyne zastavil z dôvodu údajnej prekážky res iudicata, v dôsledku čoho odvolací súd neprípustným spôsobom a nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces. Podľa názoru žalobkyne iba formalistické poňatie výkladu prekážky res iudicata do odôvodnenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu bez väzby na konkrétne skutkové a právne okolnosti prejednávaneho prípadu, nie je dostatočným zdôvodnením tak vážneho zásahu do procesných práv strán konania, ktorý je vzhľadom na procesný stav konania, (strany čakali na vynesenie meritórneho rozhodnutia o dovolaní), o to závažnejší. Kvalitatívnu stránku dostatočného, riadneho a presvedčivého rozhodnutia nemôže spĺňať strohý, bližšie nevysvetľujúci odkaz odvolacieho súdu na výklad prekážky res iudicata. Pokiaľ odvolací súd v napadnutom uznesení vytýka, že pokiaľ žalobca tvrdí, že odvolací súd sa nezaoberal otázkou, či v

spore o žalobe na plnenie bol vyčerpaný celý predmet sporu o žalobe na určenie, tak k uvedenému sa (údajne, podľa názoru odvolacieho súdu) žalobca nijako nevyjadril, v Odpovedi na výzvu súdu, konštatuje, že takéto tvrdenie odvolacieho súdu nie je pravdivé, pretože v odpovedi uviedla, že základom posudzovania vzťahu medzi určovacou žalobou a žalobou na plnenie je uvedenie si toho, že v nich nejde o tú istú vec. Odvolací súd neposudzoval, či je daná totožnosť nároku vymedzeného žalobnými návrhmi. Podľa jej názoru je evidentné, že žalobné návrhy žalobcu v konaní o žalobe na plnenie (žalobca v prejednávacom spore vystupuje v procesnom postavení žalovaného) a žalobné návrhy žalobkyne v prejednávacom konaní o určovacej žalobe sú diametrálne odlišné. Kým žalovaný sa v konaní o žalobe na plnenie domáhal zaplata časti úveru, žalobkyňa v konaní o určovacej žalobe žiada určiť, že zmluva je bezúročná a bez poplatkov, že v nej uvedená dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná, že všetky poplatky zahrnuté pod položkou a označené ako „pokuta a sankcia“ sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami, a že zmluvné podmienky uvedené v čl. VII zmluvy, ako aj zmluvná podmienky uvedené v čl. VIII zmluvy sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Jediné čo ich spája, je totožný skutkový základ, ktorý však pre vyslovenie prekážky res iudicata podľa jej názoru nepostačuje. Zrejmu odlišnosť nárokov uplatnených v oboch konaniach si odvolací súd uvedomil v odseku 18. odôvodnenia napadnutého uznesenia. Túto situáciu bagatelizoval tvrdeniami o tom, že do väčšej miery bola argumentácia žalobkyne v konaní o žalobe na plnenie zohľadnená a jediná otázka, ktorú súd v spore o plnenie neriešil, je otázka platnosti dohody o zrážkach zo mzdy žalobkyne, ktorá je pre žalobkyňu aktuálne nepodstatná. Žalobkyňa poukazovala na osobitnú povahu spotrebiteľského sporu, v ktorom súd aj sám z úradnej moci môže konštatovať neprijateľnosť zmluvných podmienok, čo podľa nej tiež predznačuje odlišnosť žalobného návrhu oproti žalobnému návrhu na plnenie. Ak by bolo prípustné za prejednávaneho stavu konštatovať prekážku rozsúdenej veci, súd by tým de facto znemožnil v konaní o určovacej žalobe konštatovať neprijateľnosť zmluvnej podmienky, ktorú musí z úradnej povinnosti sám skúmať a na ňu prihliadať - podotkla, že aj týmto argumentovala v odpovedi na výzvu súdu, avšak odvolací súd na uvedené nedal vysvetľujúce zdôvodnenia, ako sa s tými podstatnými tvrdeniami vysporiadal.

3.2. Podľa názoru žalobkyne taktiež odvolací súd nemal rozhodnúť tak, že žiadnej zo strán, (a teda ani žalobkyňi) nepriznáva náhradu trov konania, ale mal rozhodnúť tak, že len žalovanému nepriznáva náhradu trov konania, a to v dôsledku aplikácie § 257 CSP. Čo sa týka odôvodnenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu čo do výroku o trovách konania, opätovne možno odvolaciemu súdu vytknúť nenaplnenie kvalitatívnej stránky tohto odôvodnenia, t. j. odvolací súd vôbec náležite, dostatočne jasne a zrozumiteľne nevysvetlil, prečo rozhodol tak, že žiadnej zo strán, (a teda ani žalobkyňi) nepriznáva náhradu trov konania. Hoci v odvolaní argumentovala nevyhnutnou aplikáciou § 257 CSP, na základe ktorej odvolací nemal priznať náhradu trov konania iba voči žalovanému, odvolací súd vôbec nevysvetlil, ako sa s (ne)použitím ustanovenia § 257 CSP v konečnom dôsledku vysporiadal. Odvolací súd nepostupoval v súlade s procesnoprávnou úpravou, ktorá umožňuje súdu vo výnimočných prípadoch rozhodnúť tak, že náhradu trov konania neprizná.

3.3. Žalobkyňa uvádza, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá doposiaľ nebola vyriešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, a to: „Zakladá konečné (právoplatné) rozhodnutie o žalobe žalovaného na plnenie prekážku res iudicata vo vzťahu k určovacej žalobe žalobcu za predpokladu, že žaloba žalovaného na plnenie bola podaná následne po podaní určovacej žaloby žalobcom, a to s odlišným žalobným návrhom (petitom), hoci založenom na tom istom skutkovom základe?“. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd nemal rozhodnúť o zrušení rozsudku súdu prvej inštancie a nemal konanie v rozsahu tohto zrušenia zastaviť, poukazom na údajnú existenciu prekážky rozsúdenej veci, t. j. z dôvodu, že konanie o žalobe žalovaného na plnenie bolo právoplatne skončené. Podľa jej názoru v prípade určovacej žaloby žalobkyne a žaloby na plnenie žalovaného nejde o tú istú vec, resp. nejde o ten istý predmet konania, a preto vo vzťahu k určovacej žalobe nemožno hovoriť o prekážke res iudicata poukazom na právoplatne skončené konanie o žalobe žalovaného na plnenie. A práve v tom spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Dovolateľka dáva do pozornosti rozhodnutie Veľkého senátu slovenského najvyššieho súdu R 47/2020, v ktorom najvyšší súd posúdil vzájomný vzťah medzi určovacou žalobou a žalobou na plnenie a priniesol mnohé podstatné závery, ktoré sú významné aj z pohľadu nášho konania. Kým v danom konaní je relevantná právna otázka, ktorá sa zameriava na vzájomný vzťah medzi určovacou žalobou a žalobou na plnenie z hľadiska (ne)existencie prekážky rozsúdenej veci, v judikáte R 47/2020 sa posudzoval vzájomný vzťah týchto dvoch žalôb z hľadiska (ne)existencie naliehavého právneho záujmu. vyššie uvedených záverov

jednoznačne vyplýva aktuálny judikatórny trend v otázke nazerania na koexistenciu vzťahu určenia a plnenia. Naproti tomu, v minulosti súdna prax nazerala na tento vzťah cez princíp subsidiarity určovacej žaloby, ktorý de facto nepripúšťal, aby popri sebe existovali vo veci dva rozsudky, určovací rozsudok a rozsudok na plnenie. Od tohto princípu subsidiarity určovacej žaloby sa však dnes upúšťa, dôkazom o tom je aj R 47/2020, ktorý v určitých prípadoch (vyššie opísaných) koexistenciu určovacieho výroku a výroku plnenia považuje za nevyhnutnú.

3.4. Dovolateľka navrhuje, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu v celom rozsahu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň navrhuje, aby dovolací súd priznal žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov konania za dovolacie konanie (vrátane náhrady trov právneho zastúpenia) v rozsahu 100 %, o ktorých bude rozhodnuté vyšším súdnym úradníkom po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že odvolací súd sa v odôvodnení napádaného uznesenia zaoberal účinne námietkami žalobkyne o prekážke res iudicata, logicky uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu o zrušení rozsudku súdu prvého stupňa a zastavení konania v rozsahu zrušenia. Skutočnosť, že sa odvolací súd nestotožnil s argumentáciou žalobkyne nezakladá porušenie jej práva na spravodlivý proces. Najmä za situácie, kedy žalobkyňa touto argumentačnou líniou dôvodila aj počas predchádzajúceho konania, v korelácii s čím napádané uznesenie odvolacieho súdu nemôže byť ani prekvapivým rozhodnutím. Napádané uznesenie ústavne konformným spôsobom zodpovedá najpodstatnejšie námietky stručne a výstižne (III. ÚS 333/2021). Obsahuje všetky formálne náležitosti rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 3 CSP. Odvolací súd správne v intenciách kogentného procesného ustanovenia § 389 ods. 1 písm. a) CSP zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu z dôvodu nedodržania procesných podmienok (prekážka res iudicata). Napádané uznesenie netrpí vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, nedošlo k žiadnemu porušeniu kogentných ustanovení, ani k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces, v dôsledku čoho nie je naplnený tento dovolací dôvod žalobkyne. Dovolanie proti výroku o trovách konania označil za zmätočné a nezrozumiteľné. Ak by aj odvolací súd pripustil argumentáciu žalobkyne ako správnu, výrok o trovách konania by ostal nezmenený. Žalovaný ďalej uvádza, že ak si súd určitú otázku posúdil prejudiciálne, vtedy nejde o prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Prejudiciálna otázka a jej posúdenie nesmie byť nikdy poňaté do výroku súdneho rozhodnutia, je jedinou časťou rozsudku, ktorá nadobúda právoplatnosť. Prejudiciálne posúdená otázka, ktorá sa prejavuje iba v odôvodnení rozsudku, nemôže tvoriť prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Výnimku tvorí situácia, keď bolo právoplatne rozhodnuté o žalobe na plnenie, ktorého predpokladom bolo prejudiciálne posúdenie (určenie) práva alebo právneho vzťahu. Ak bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti plniť, či už kladne alebo záporne, (či sa žalobe vyhovel alebo bola zamietnutá), tvorí výrok takéhoto rozsudku prekážku právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k určovacej žalobe medzi tými istými účastníkmi konania vo vzťahu k tomu istému skutku, ktorý už bol predbežne právne kvalifikovaný v rozsudku na plnenie (rozhodnutie NS SR, sp. zn. 5Odbo/44/2011, sp. zn. 5Cdo/115/2012, sp. zn. 3MCdo/8/2013). Žalovaný má za to, že predmetná právna otázka už bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. Žalovaný žiada, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol.

5. Dovolateľka vo svojom vyjadrení uviedla, že odvolací súd vôbec nevysvetlil, v čom vidí totožnosť predmetu konania pri určovacej žalobe a pri žalobe na plnenie. Rozhodnutie odvolacieho súdu nepovažuje za dostatočne riadne odôvodnené. Podľa jej názoru, odvolací súd iba formalisticky poňal výklad prekážky res iudicata do odôvodnenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu - pričom odvolací súd doslova len odcitoval učebnicový význam tejto prekážky konania - a to bez väzby na konkrétne skutkové a právne okolnosti prejednávaneho prípadu. Len skutočnosť, že nároky strán uplatnené v konaní o žalobe žalovaného na plnenie a v konaní o určovacej žalobe žalobkyne pochádzajú z totožnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere bez väzby a zohľadnenia, akých nárokov sa strany konania v týchto dvoch posudzovaných konaniach vlastne domáhajú, totiž nie je postačujúca pre vyvodenie záveru o tom, že je daná prekážka skôr rozsúdenej veci. Taktiež žalobné návrhy žalobkyne v konaní o žalobe na plnenie (žalobkyňa v prejednávanom spore vystupuje v procesnom postavení žalovaného) a žalobné návrhy žalobkyne v prejednávanom konaní o určovacej žalobe sú diametrálne odlišné. Jediné čo ich spája je totožný skutkový základ, ktorý však pre vyslovenie prekážky res iudicata podľa názoru

dovolateľky nepostačuje. Odvolací súd ani žalovaný neposudzoval právnu otázku položenú v dovolaní komplexne, pretože položenú právnu otázku si žalovaný preformuloval na „skrátenu verziu“, pričom podstatnú časť položenej otázky („veľa za predpokladu, že žaloba žalovaného na plnenie bola podaná následne po podaní určovacej žaloby žalobcom, a to s odlišným žalobným návrhom (petitom), hoci založenou na tom istom skutkovom základe“) úplne opomenul. Ani rozhodnutia, na ktoré poukazuje žalovaný vo svojom vyjadrení, nedávajú odpoveď na položenú právnu otázku, a preto je nesprávne a zavádzajúce tvrdenie žalovaného, že nastolená právna otázka bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je sčasti neprípustné a sčasti prípustné a aj dôvodné, a to z nasledujúcich dôvodov:

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Žalobkyňa vo svojom dovolaní uplatňuje (aj) zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Namietala nesprávnosť postupu odvolacieho súdu, ktorý zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavil a nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa stranám sporu znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej

vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Predmetom odvolacieho konania bolo posudzovanie viacerých nárokov, o ktorých bolo vecne rozhodnuté súdom prvej inštancie. Konkrétne šlo o nároky na určenie, že I.) zmluva o spotrebiteľskom úvere je bezúročná a bez poplatkov; V.) dohoda o zrážkach zo mzdy uvedená v zmluve pod čl. VII. je neprijateľná podmienka podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, a tak je podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná; (VI.) všetky poplatky zahrnuté pod položku a označené ako „pokuta a sankcia“ v zmluve o spotrebiteľskom úvere sú neprijateľné podmienky podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, a tak sú podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatné; (VII.) zmluvné podmienky uvedené v čl. VII. zmluvy (inkorporačná doložka) sú neprijateľné zmluvné podmienky podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, a tak sú podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatné.

14. Právny záver o existencii prekážky právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k nároku na určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere a tým dôvod pre zastavenie konania odvolací súd vysvetlil v ods 14 - 18 odôvodnenia svojho rozhodnutia. Konštatoval existenciu prekážky rei iudicata z dôvodu právoplatného rozsudku Okresného Bratislava III zo dňa 27. 5. 2022 sp. zn. 12Csp/73/2017, ktorou súd uložil žalobkyni zaplatiť žalovanému 155,62 eura s príslušenstvom (úver 3.300 eur). Upozornil, že z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vo veci sp. zn. 12Csp/73/2017 o žalobe na plnenie vyplýva, že súd prvej inštancie de facto akceptoval v spore argumentáciu žalobkyne (tam žalovanej), ktorou odôvodňovala žalobu na určenie. Odkázal na rozhodovaciu prax najvyššieho súdu R 110/2003, R 2/2011 a 4Cdo144/2024.

15. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym procesným postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Dovolateľka namietala, že napadnutým rozhodnutím nebolo právoplatne rozhodnuté v tej istej veci, teda neboli splnené podmienky pre zastavenie konania z dôvodu prekážky rei iudicatae.

16. Podľa § 230 CSP, ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

17. V zmysle § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (procesné podmienky).

18. Negatívna stránka materiálnej právoplatnosti sa prejavuje ako nezmeniteľnosť rozhodnutia a spôsobuje tzv. prekážku právoplatne rozhodnutej veci (*impedimentum rei iudicatae*), a to znamená, že o tej istej veci, o ktorej sa už raz právoplatne rozhodlo, nemožno rozhodovať opäť. Ide o procesné vyjadrenie ústavnoprávnej zásady *ne bis in idem*, teda nikdy nie dvakrát o tej istej veci. Existencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci tvorí neodstrániteľnú vadu konania, na ktorú je súd povinný prihliadať *ex officio*. Len čo súd zistí existenciu tejto prekážky, vedie to k zastaveniu konania vo forme uznesenia, proti ktorému je prípustné odvolanie. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O totožnosť veci ide vtedy, ak je daná totožnosť účastníkov konania a predmetu konania vyplývajúceho z rovnakých skutkových dôvodov a ak ide o to isté plnenie (*petit*), o

ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté. Pritom nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie). Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne (a tiež inak). O prekážku právoplatne rozhodnutej veci nejde v prípadoch, ak si súd určitú otázku v konaní posúdil prejudiciálne. Prejudiciálna otázka a jej posúdenie nesmie byť nikdy poňaté do výroku súdneho rozhodnutia, keďže výrok súdneho rozhodnutia je jedinou časťou rozsudku, ktorá nadobúda právoplatnosť, prejudiciálne posúdená otázka, ktorá sa prejavuje iba v odôvodnení rozsudku, nemôže tvoriť prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Výnimku tvorí situácia, keď bolo právoplatne rozhodnuté o žalobe na plnenie, ktorého predpokladom bolo prejudiciálne posúdenie (určenie) práva alebo právneho vzťahu. Ak bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti plniť, či už kladne alebo záporne, (či sa žalobe vyhovel alebo bola zamietnutá), tvorí výrok takéhoto rozsudku prekážku právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k určovacej žalobe medzi tými istými účastníkmi konania vo vzťahu k tomu istému skutku, ktorý už bol predbežne právne kvalifikovaný v rozsudku na plnenie. Naopak to však neplatí. Teda právoplatný rozsudok o určovacej žalobe netvorí automaticky prekážku právoplatne rozhodnutej veci voči žalobe na plnenie. Právoplatným rozsudkom o určení práva či právneho vzťahu sa ešte nerozhodlo o povinnosti plniť z tohto práva alebo právneho vzťahu. Preto je žaloba na plnenie v týchto prípadoch prípustná. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci sa vzťahuje i na rozhodnutia vydané v rozhodcovskom konaní, v priestupkovom konaní, či v adhéznom konaní trestnom (Komentár Občiansky súdny poriadok Števček/Ficová a kolektív), (por. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obdo/44/2011, sp. zn. 5Cdo/115/2012, sp. zn. 3MCdo/8/2013). Ak bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti plniť, tvorí výrok takéhoto rozsudku prekážku právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k určovacej žalobe aj podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/100/01, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov pod R 110/2003, podľa ktorého právoplatný rozsudok o žalobe na plnenie vytvára z hľadiska identity predmetu konania prekážku veci rozsúdenej pre konanie o žalobe na určenie, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je, vychádzajúc z rovnakého skutkového základu. Z hľadiska postupu súdu nie je rozhodujúce, či sa určovacou žalobou žalobca domáha určenia existencie/neexistencie práva alebo určenia neplatnosti zmluvného dojednania. Obdobne sa k tejto problematike stavia aj aplikačná prax v Českej republike, napríklad v uznesení Ústavného súdu ČR zo dňa 07. 01. 1994, sp. zn. IV. ÚS 2/93, podľa ktorého právoplatné rozhodnutie o žalobe na plnenie predstavuje vždy takú prekážku veci právoplatne rozsúdenej pre žaloby na určenie už z toho dôvodu, že ním bola súčasne posúdená existencia či neexistencia určitého právneho vzťahu alebo práva, z ktorého bolo žalované plnenie. Právna istota spolu s požiadavkou ochrany legitímnych očakávaní principiálne neznamena právo strany na rovnaké právne posúdenie jeho veci. Nesporne však znamená právo na vysvetlenie dôvodov, na základe existencie ktorých sa konajúci orgán verejnej moci od stabilného doteraz zastávaného právneho názoru odchýlil (III. ÚS 51/2014).

19. Dovolací súd upriamuje pozornosť na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 345/2017 zo 16. mája 2017, v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že zásadný vplyv na posudzovanie návrhu na obnovu konania uplatneného podľa § 228 ods. 1 písm. e) O. s. p. má aj rozsudok Súdneho dvora C-234/04 zo 16. marca 2006 vo veci Rosmarie Capférer proti Schlang & Schick GmbH, v ktorom Súdny dvor uviedol, že únieové právo neprikazuje vnútroštátnemu súdu, aby preskúmaval a rušil právoplatné rozhodnutie vnútroštátneho súdu, ak sa aj ukáže, že je v rozpore s právom Európskeho spoločenstva. Týmto rozhodnutím Súdny dvor zdôraznil dôležitosť zásady res iudicata (jedinou výnimkou, keď Súdny dvor zakotvil povinnosť prelomiť túto zásadu, je situácia, keď vnútroštátny súd rozhodne vec, ktorá nepatrí do jeho kompetencie, ale do kompetencie orgánu Európskej únie).

20. Právoplatný rozsudok, ktorým bolo rozhodnuté o žalobe o splnenie povinnosti, tvorí prekážku veci právoplatne rozhodnutej voči žalobe o určenie práva alebo právnej skutočnosti, ak otázka, či tu právo alebo právna skutočnosť je alebo nie je, bola (musela byť) posúdená pri rozhodovaní o žalobe, ktorou sa žalobca domáha plnenia z tohto práva.

21. Vo veci vedenej Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 12Csp/73/2017 bol predmetom konania spor žalovaného (tam v procesnom postavení žalobcu) proti žalobkyni (tam v procesnom postavení žalovanej) o zaplatenie sumy 1.465,59 eura spolu s úrokom z omeškania titulom zmluvy o pôžičke č. R. zo dňa 12. 06. 2012. Z ods. 32 odôvodnenia rozsudku vyplýva, že súd prejudiciálne rozhodol, že zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 12. 06. 2012 je bezúročná a bez poplatkov v zmysle § 11 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere t. j. ku dňu 12. 06. 2012. Keďže úver posúdil ako bezúročný a bez poplatkov, vo výroku svojho rozsudku priznal žalovanému nárok na zaplatenie sumy vo výške 155,62 eura (uložil žalobkyni povinnosť na zaplatenie tejto sumy) a vo zvyšku žalobu zamietol. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 27. 05. 2022. Týmto rozhodnutím (jeho výrokom) v spore o splnenie povinnosti, ktorá vyplýva z právneho vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným, zo zmluvy o pôžičke, bol vyporiadany právny vzťah založený na riešení predbežnej otázky bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Riešenie prijaté v tomto spore vyčerpalo obsah predbežnej otázky, z ktorej už preto nemôžu vziť ďalšie spory o plnenie povinností medzi stranami sporu. Preto konaniu o určenie, či tu je alebo nie je bezúročnosť alebo bezpoplatkovosť úveru (zmluvy o spotrebiteľskom úvere), kde výrokom súdneho rozhodnutia má byť znovu posúdená rovnaká predbežná otázka, bráni prekážka res iudicata. V oboch konaniach ide o vec tých istých strán sporu, ktorá vychádza z toho istého skutkového základu. Preto zvolený procesný postup odvolacieho súdu v tejto časti (zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výroku I. a zastavenie konania v tejto časti), je správny a zároveň riadne odôvodnený.

22. Z hľadiska § 230 CSP, kde rozhodujúcim kritériom je právoplatnosť rozhodnutia vo veci, nie je podstatné, ktorá zo žalôb bola podaná skôr, t. j. či žalobe o plnenie povinností predchádzala určovací žaloba alebo naopak.

23. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v tejto časti (zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výroku I. a zastavenie konania v tomto rozsahu zrušenia) nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

24. Vo vzťahu k výroku V. rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd svoj procesný postup odôvodnil v ods. 18 tak, „že jediná otázka, ktorú súd v spore o žalobe na plnenie (prejudiciálne) nevyriešil, je otázka platnosti dohody o zrážkach zo mzdy žalobkyne. Podľa názoru odvolacieho súdu je táto otázka pre žalobkyňu už celkom bezpredmetná. Rozsah dlhu žalobkyne zo spotrebiteľskej zmluvy je už totiž právoplatne ustálený súdom, nezávisí od vôle obchodníka (žalovaného), čo v konečnom dôsledku žalobkyňa v tejto časti žalobou sledovala.“

25. Odôvodnenie zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výroku V. a zastavenie konania v tejto časti je zjavne zmätočné. Napriek tomu, že odvolací súd zastavenie konania (aj v tejto časti) odôvodňoval podľa § 230 a § 161 ods. 2 CSP, t. j. z dôvodu prekážky právoplatne rozsúdenej veci (viď ods. 22 odôvodnenia uznesenia), v odôvodnení rozhodnutia neuviedol žiadnu právoplatne rozhodnutú vec, ktorá by tvorila prekážku pre žiadané určenie. Práve naopak v citovanom ods. 18 odôvodnenia skonštatoval, že uvedená otázka nebola prejudiciálnou otázkou v spore o žalobe na plnenie. Za dôvod pre zastavenie konania označil bezpredmetnosť otázky platnosti dohody pre žalobkyňu. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že dôvodom pre zastavenie konania je jeho neprípustnosť, nie však nedôvodnosť resp. bezpredmetnosť žaloby alebo absencia záujmu na požadovaných určeníach. Zmätočnosť odôvodnenia rozhodnutia spôsobuje nepreskúmateľnosť správnosti postupu odvolacieho súdu, ktorý rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku V. zrušil a konanie tejto časti zastavil. Vzhľadom na uvedené došlo podľa názoru dovolacieho súdu k zásahu do práva dovolateľky na spravodlivý súdny proces postupom

odvolacieho súdu.

26. Dovolací súd tiež zistil, že v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie absentuje objasnenie bližších, konkrétnych dôvodov zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výrokoch VI. a VII. (neprijateľnosť označených zmluvných podmienok) a zastavenie konania v tejto časti vo vzťahu k posudzovanému rozhodnutiu sp. zn. 12Csp/73/2017 (viď vyššie ods. 25). V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že odvolací súd nedal odpoveď na pomerne zásadné námietky dovolateľky voči jeho postupu. Dovolateľka namietala, že odvolací súd bol povinný pri rozhodovaní o veci riadne sa zaoberať osobitnou povahou spotrebiteľského sporu, v ktorom súd aj sám z úradnej moci môže konštatovať neprijateľnosť zmluvných podmienok, čo podľa nej predznačuje odlišnosť žalobného návrhu oproti žalobnému návrhu na plnenie.

27. V danej veci ide bez pochyb o spotrebiteľský spor. Spotrebiteľský spor ako spor s ochranou slabšej strany predstavuje osobitný procesný postup, čomu zodpovedá aj špecifická úprava v druhej hlave tretej časti CSP. Táto charakteristika sa prejavila aj v osobitnej úprave rozhodnutia súdu v spotrebiteľskom spore podľa § 298 CSP, ktorý upravuje možnosť súdu konštatovať neprijateľnosť zmluvných podmienok v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu. Predmetné ustanovenie je výsledkom harmonizácie práva EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa, konkrétne Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorú podľa judikatury ESD treba vykladať tak, že vnútroštátne sudy sú povinné v sporoch so spotrebiteľmi vždy ex offio preskúmať výskytu nekalých (neprijateľných) podmienok v spotrebiteľských zmluvách (napr. Rozsudok SD EÚ C-243/08 vo veci Pannon GSM, Rozsudok SD EÚ C-240/98 vo veci Océano Grupo Editorial, Rozsudok SD EÚ C-237/02 vo veci Freiburger Kommunalbauten).

28. Odvolací súd sa však týmto špecifickým argumentom dovolateľky v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal. V odôvodnení uznesenia odvolací súd neozrejmil svoje myšlienkové pochody, nevyvodil právne závery takým spôsobom, aby výsledok rozhodovacej činnosti bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený, a aby strany sporu nemuseli hľadať odpovede na nastolenú problematiku v rovine dohadov a tak, aby sa s prijatým záverom o zrušení rozhodnutia v časti určenia neprijateľných zmluvných podmienok a zastavení konania v tejto časti bolo možné stotožniť. Preto takéto odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie nespĺňa náležitosti požadované v ust. § 393 CSP. Na margo dovolací súd dopĺňa, že právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal ako ich interpretoval. Iba také súdne rozhodnutie možno považovať za súladné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ak tieto vlastnosti rozhodnutie nemá a neposkytuje odpoveď na relevantné otázky strán sporu, je konanie odvolacieho súdu zaťažené vadou zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

29. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

30. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd v zmysle § 449 ods. 1 a § 450 CSP zrušil uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 23. mája 2025 sp. zn. 5CoCsp/6/2025 vo zvyšnej časti, (okrem časti, ktorou zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku I. a zastavil konanie v tomto rozsahu zrušenia) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

31. Dovolateľka uplatňovala aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

32. Podľa jej názoru rozhodnutie v spore závisí od vyriešenia nasledovnej právnej otázky, ktorá doposiaľ nebola vyriešená v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu, a to: „Zakladá konečné (právoplatné) rozhodnutie o žalobe žalovaného na plnenie prekážku res iudicata vo vzťahu k určovacej žalobe žalobcu

za predpokladu, že žaloba žalovaného na plnenie bola podaná následne po podaní určovacej žalobe žalobcom, a to s odlišným žalobným návrhom (petitom), hoci založenom na tom istom skutkovom základe?“

33. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

34. Dovolanie v danej veci smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušilo. Nie je rozhodnutím, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je preto spôsobilým predmetom dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Keďže v danom prípade je dovolací prieskum vylúčený, dovolací súd sa právnou otázkou dovolateľky nezaoberal.

35. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.